

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Hauch, Carsten: "En polsk Familie: 1-2. - 1926", i *En polsk Familie: 1-2. - 1926*, udg. af
Citation: POUL SCHJÆRFF , 1926-29, s. 442. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hauch01val-shoot-idm140529612023648/facsimile.pdf> (tilgået 17. juni 2021)

Anvendt udgave: En polsk Familie: 1-2. - 1926

Elskede, ligesom os med vor, paa Jorden have vi nu taabt hende, men forklaret straalere hun os i Møde fra en høiere Verden.«

»Dette er Historiens Hemmelighed,« sagde Munken, »og den, der ret begriber den, han er moden for et høiere Liv.«

»Ere I fornøiede dermed, saa er det godt for Eder,« sagde Czernim, »kun begriber jeg ikke, hvad I da have kæmpet for her paa Jorden.«

»Alt, hvad der lever i Menneskets Aand, stræber ogsaa efter et Legeme her paa Jorden,« svarede Pater Vincent, »og det skal og bør stræbe derefter.«

»Da jeg reiste giennem Tydskland, hørte jeg en gang en gammel Sang,« blev Czernim ved, »jeg erindrere kun to Linier deraf, som jeg her vil fremsige:

»Es blies der Jäger ins goldene Horn,
Und Alles, was er blies, das war verlorn.«

Hvem, der ret forstaaer at anvende de to Linier, han kiender Verdens Hemmelighed, og er en viis Mand, men han vil dog neppe have nogen Glæde af sin Viisdom.«

Ogsaa Czernim forlod nu Adalbert, og reiste til Paris, hvor de fleste af hans fordrevne Landsmænd den Gang vare samlede. De Breve, han skrev fra denne Hovedstad, indeholdt imidlertid kun liden Trøst, thi det aabenbarede sig kun altfor meget, at den gamle Tvedragt ikke var udslettet, og at man selv i Landflygtighed og Ulykke ikke kunde glemme de gamle Stridigheder.

Efter fire Maaneder kom Pater Vincent tilbage, og fandt Adalbert bleg og nedslagen i et Capel ved Leontines Liigkiste.

»Hun er død af Græmmelse og Hiemvee,« sagde den blege Adalbert, »hun vansmægtede, som en Plante, der er henført i et fremmed Land, hvis Lys og hvis Skygge den ikke kiender, derfor kunde hun ikke leve.«

»Ja saaledes maatte det skee,« svarede Munken, »jeg vidste det vel.«

»Ogsaa jeg staaer nu ene og forladt,« blev Adalbert ved, »var det nu ikke bedst, at jeg, ligesom du, begravde mig i et Kloster?«

»Din og min Bestemmelse er ikke den samme, min Søn!« gjenmælede Munken.

Nu blev Pater Vincent en Tid i Besançon, og sørgede med sin Ven, og talte med ham om den Af-døde.

»Du er lykkelig,« udbrød Adalbert engang, »thi du seer dog endnu din Elskede, jeg har søgt min i Skoven og paa Biergene, jeg spurgte Stierne, om de havde seet hende, jeg agtede paa Fuldmaanen, naar den fremtraadte med sin Dunstkrone paa Hovedet, og naar den, som en gammel Magus, skrev sine veks-lende Tegn i Bølgerne, jeg raabte hendes Navn igien-nem Stormen, men Alt var forgieves, hun hørte mig ikke, og ei engang i Drømme har jeg seet Fligen af hendes flyvende Kiortel.«

»Hvi nedlagde du ikke det afsiælede Støv i Jorden?«

»Fordi jeg vil føre hende til sit Hiem. »Lad ikke mine Been hvile her i den fremmede Jord!« sagde hun, »i Krakau, ved Weichselens Bredder vil jeg ligge, ved min Søsters Side, for min Kiærligheds Skyld har jeg vel fortient en Grav i mit Fædreland.«

Da Czernim hørte Leontines Død, kom ogsaa han tilbage, for at see til Adalbert. »Hvad,« sagde han, »er hun død, min Dreng? Nu vær du kun rolig! om

hundrede Aar tænker du ikke mere derpaa. De Gode vandre bort, og denne Verdens Fyrste raader alene, hvis du blot falder ned og tilbeder ham, da skienker han dig endnu, hvad der kan forlyste dit Øie. Fanden tage det Hele! dog før jeg ønskede det, var det skeet allerede; seer du, jeg er en særdeles begunstiget Mand, hvad Ønsker angaaer.»

»Det er ingen god Tale, Oberst Czernim!« sagde Munken.

»Vi have kæmpet, som Narre,« sagde Czernim, »vi have omstyrtet Husets Piller og knust os selv, men dog ikke ødelagt Philisterne, derfor ønskede jeg, at Ingen skrev om vore Bedrifter, at Historien sad taus paa vore Grave, som paa en undergaaet og forglemt Verden; ogsaa disse græske og romerske Eventyr skulde forbydes i Skolerne, thi de fylde kun Hovederne med Hiernespind og vilde Drømme, og maaskee kunne vi nu ogsaa haabe, at et slikt Forbud snart vil komme, thi Magthaverne ere vise Folk.»

»I Sandhed,« sagde Munken med høj Værdighed, »nu er din Frafaldstid kommen, Oberst Czernim, thi fordi du ikke seirede i den første Strid, vil du derfor opgive Kampen? fordi dit Sværd ikke strax bragte dig til Maalet, er det derfor tabt og tilintetgjort? O, I lidet Troende! Have vi ikke nu et herligt, et glimrende Fædreland, med en Martyrkrone om sit Hoved! Hvilket Land i Verden straalere nu med en saadan Glands, som vort! og vilde I vel for alle Jordens Rigdomme bytte det for noget andet? Nei visselig ikke! thi ved Kiærlighed, Troskab og Opoffelse have vi grundet et evigt Polen, der er nedskreven i Livets Bog; og troe nu end vore Fiender, at det sank, saa bkræfte dog tusinde Stemmer over Gravene, at det lever og ei kan forgaac, og vandt ikke Polens Kriger den jordiske Laurbær

krands, saa har han dog Udødelighedens Palmer til Løn for sin Kamp og sin Lidelse.»

»Ti Munk« raabte Czernim, »naar Pidsken svæver over mine Brødres Hoveder, naar Tusinde forbløde paa Valpladserne, naar andre Tusinde vansmægte i de siberiske Biergværker, naar vi selv maae vandre, som Betlere, i et fremmed Land, og tigge den Skierv, vi behøve, af Fremmedes kolde Medlidendhed, da kan jeg ikke trøste mig med noget Hisset. Her og ikke hisset ligger mit Fædreland, for disse mine dunkle Skove, for mine Sletter ved Weichselen, for mine ulykkelige forladte Brødre har jeg kæmpet, og saalænge de vansmægte i Elendighed, er der ingen Salighed for mig at finde, selv i den høieste Himmel.»

»Den, der alene troer paa det jordiske Paradiis, han maa visselig fortvivle, naar han er udjaget derfra,« svarede Munkn, »men dog gives der større Ulykker, end de, hvorunder vi lide.»

Efter nogle Dages Forløb reiste Pater Vincent hjem til sit Kloster, hvor han, ved flere mægtige Velynderes Indflydelse, fik Lov til at leve i Stilhed sit øvrige Liv.

Dog varede det ikke længe, før man fandt Munkn myrdet paa en eensom Sti i Skoven; dette vakte stor Sorg i den hele Egn, ja snart udbredte det Rygte sig, at Pater Vincent var en Helgen, og endnu den Dag i Dag fortælles der Meget i hine Egne om de Mirakler, der skulle have fundet Sted paa hans Grav; hans Morder blev imidlertid en lang Tid ubekiendt.

Ved den venlige Priors Hielp blev Leontines Liig virkelig bragt til Krakau og stillet ved Alexandras Side.

Af et Brev fra Hiemmet erfarede Adalbert, at Emilie var bleven gift med Hr. von Zeltner, der nu var Oberst i et russisk Regiment; i samme Brev for-

taltes der, at hun var ganske forandret, at hun var bleven stille og folksky, og at hendes Skønhed var aldeles forsvunden.

Sidigere fik Adalbert et Brev fra hende selv. Dette Brev var meget venligt, hun tilbød sig deri at forlige ham med hans Fader, for Resten fortalte hun ligefrem, at hendes Ægteskab ikke var lykkeligt. »Der er en ængstelig Tanke i mit Bryst,« saaledes sluttede hun sit Brev, »der nu driver mig bort fra de glimrende Salc, hvori jeg før fandt min høieste Lyst. Min eneste Higen er at komme langt bort fra Zeltner, hans Raahed, hans Nærværelse ængster mig, og jeg vilde være meget tilfreds, hvis jeg kunde følge hans forrige Kones Exempel og skiule min Fortvivlelse i et eensomt Kloster.«

Adalbert skrev nu ogsaa et venligt Brev til Emilie, men han gientog tillige deri, at han, paa de Vilkaar, hans Fader foreskrev, aldrig kunde vende tilbage.

Da Adalbert siden viste Emilies Brev til Czernim, udbrød denne: »I Sandhed, den gode Munk havde Ret, der gives større Ulykker, end de, hvorunder vi lide.« — »Hvad driver dog den forfængelige Emilie til at flygte fra den Verden, hun elskede?« spurgte Adalbert. »Vel den, der har en reen Samvittighed!« svarede Czernim.

Paa denne Tid blev Toldbetienten Iwan dragen til Regnskab for sine Gierninger; blandt andre Forbrydelser tilstod han da ogsaa, at han havde dræbt Pater Vincent, men han paastod tillige, at det var Oberst Zeltner, der ved Guld og Overtalelser lokkede ham dertil. Denne Angivelse blev imidlertid neddyttet, thi baade Zeltner og hans Svigerfader, Grev Litowski, stode i stor Anseelse, kort efter blev Iwans Mund for evig beseglet, og han fandt Døden under Bøddelens Pidskeslag.

Efter nogen Tid paadrog Oberst Zeltner sig

en mægtig Mands Uvillie, denne benyttede Iwans Vidnesbyrd imod ham, og da hans foregaaende Liv, i Følge heraf, blev undersøgt, opdagedes saa mange og store Forbrydelser, at Starosten aldeles ikke kunde redde ham. Han blev da forviist til Lenafloedens Bredder, hvor han endnu lever i Elendighed.

Efter hans Forviisning udførte Emilie virkelig den Plan, hun længe havde nærret, hun tog sin Tilflugt til det samme Carmeliterkloster, hvori hun alt engang havde været indsluttet, og hvori hun nu, trods alle hendes Faders Indsigelser, forblev og aflagde det hellige Løfte.

Adalbert fæstede imidlertid Bolig i Schweitz, og Folkesangeren, tilligemed den lille Dreng, blev bestandig hos ham. Han levede stille, og henbragte sine Dage med Læsning i historiske og religiøse Skrifter; for Resten lindrede han sine Landsmænds Nød, saavidt han formaadede det, men blandede sig aldrig i deres Stridigheder.

Alle Czernims Eiendomme bleve lagte under Beslag, men dog vilde han ingen Understøttelse tage af Adalbert. Efter nogen Tid gik han i fransk Tjeneste, om hans videre Skiebne have vi hidtil Intet kunnet erfare.

Den gamle Grev Litowski lever endnu i stor Ansæelse, men tillige i stor Eensomhed paa sit nyopbyggede Slot fem Mile fra Krakau.